

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Eindrapportage sector Afval 2010 - 2015

Gezond en veilig werken in de
afvalinzameling, behandeling
en recycling

Voorwoord

De Inspectie SZW streeft naar een betere naleving van wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Zij wil daarmee bereiken dat het werken voor iedereen eerlijker, veiliger en gezonder wordt en bestaanszekerheid geeft. De Inspectie SZW werkt risicogericht en zet mensen en middelen in waar dat het meeste effect heeft. Daartoe heeft de Inspectie over de volle breedte van het werkterrein van SZW een analyse gemaakt van de risico's. Deze risicoanalyse is de aanleiding voor de prioriteiten in het toezicht. In 2010 is de Inspectie begonnen met een meerjarige aanpak om de arbeidsomstandigheden in de afvalbedrijfstak te bevorderen. Deze aanpak had als doel de vermindering van het aantal ongevallen en terugdringing van de blootstelling van werknemers aan veroorzakers van beroepsziekten. Met deze rapportage rondt de Inspectie haar programmatische aandacht voor deze bedrijfstak af. De afvalsector staat zowel politiek als maatschappelijk en bedrijfseconomisch volop in de belangstelling (Programma van het ministerie van Infrastructuur en Milieu "afval naar grondstof", de klimaatop, duurzaam ondernemen, hergebruik & recycling, NL als circulaire hotspot wereldwijd).

Nieuwe bedrijven ontstaan door specialisatie en differentiatie bij de verwerking van afvalproducten. Door nieuwe technologieën (innovaties) kunnen nieuwe risico's op het werk ontstaan. Daarnaast biedt de sector werk aan nieuwe medewerkers die instromen vanuit de Participatiewet; gezien de aard van het werk zijn dit veelal medewerkers met een laag scholingsniveau. Dit vereist specifieke aandacht van de werkgevers.

Deze rapportage doet verslag van de activiteiten gericht op naleving van arbeidsomstandigheden die de Inspectie SZW in deze branche heeft uitgevoerd.

De Inspectie vindt dat de afvalsector de afgelopen jaren actief aan de slag is gegaan met het nemen van maatregelen ter verbetering van de arbeidsomstandigheden. Echter, gezien het nog steeds hoge ongevalcijfer blijken de maatregelen onvoldoende geborgd te zijn in de dagelijkse bedrijfsvoering op de werkvloer. Ook het blijvend hoge risico op blootstelling aan toxische stoffen en biologische agentia vraagt om veel zorg en aandacht. De Inspectie roept hierbij de sector dan ook nadrukkelijk op om nog krachtiger de ingezette lijn voort te zetten en de komende jaren nog meer verbeteringen door te voeren.

Inhoud

Voorwoord	2		
1. Inleiding	4	6. Vervolgaanpak	21
2. Kenmerken van de sector Afval	4	Bijlage 1	22
3. Sectoraanpak Afval 2010-2015	8	Bijlage 2	22
4. Bevindingen Inspectie SZW	10		
4.1 Uitgevoerde inspecties	10		
4.2 Belangrijkste overtredingen	13		
4.3 Communicatie en samenwerking	14		
5. Conclusies, oordelen en reflectie	17		
5.1 Conclusies	17		
5.2 Oordelen	19		
5.3 Reflectie	20		

1. Inleiding

Voor u ligt de rapportage van de diverse activiteiten die de Inspectie SZW heeft uitgevoerd vanaf 2010 tot en met 2015: overleg met de brancheorganisaties, inspectieprojecten, voorlichting, onderzoek van ongevallen en klachten. In deze sectorrapportage geven we de uitkomsten van al die activiteiten weer en trekken we conclusies.

De rapportage beperkt zich tot de resultaten op het gebied van arbeidsomstandigheden bij bedrijven die afval inzamelen, behandelen en recyclen, uitgezonderd de BRZO-bedrijven en asbestsanering. Voor deze categorieën bedrijven heeft de Inspectie een aparte aanpak.

Hoofdstuk 2 geeft een beknopt beeld van de sector. Hoofdstuk 3 beschrijft de onderdelen van de sectoraanpak Afval 2010 - 2015. In hoofdstuk 4 laten we zien wat die activiteiten hebben opgeleverd en in hoofdstuk 5 volgen de conclusies, met het oordeel en de reflectie van Inspectie SZW. Hoofdstuk 6 ten slotte beschrijft de vervolgaanpak.

2. Kenmerken van de sector Afval

Afval raakt alle bedrijfstakken in Nederland. Zo produceren veel bedrijven afvalstoffen die vaak weer dienen als grondstof voor een andere sector. Ook overheden zoals gemeenten voeren, naast opdrachtgeverschap, werkzaamheden uit in de afvalsector, zoals de inzameling van afval en het rioolbeheer en onderhoud. De afvalsector biedt werkgelegenheid aan 30.000 mensen en de omzet bedraagt 7 miljard euro per jaar .

In deze rapportage omvat de afvalsector alle bedrijven die actief zijn met inzamelen- behandelen- voorbereiden tot recyclen van afval , het verwerken van afval, en sanering & overig afvalbeheer (SBI codes 37 t/m 39, zie ook bijlage 1). Opgemerkt moet worden dat deze indeling geen compleet beeld geeft van de gehele afvalsector omdat bedrijven hun hoofd en nevenactiviteiten ook onder andere SBI-codes in de afvalsector verrichten, zoals handel, transport en metaal.

De activiteiten en afvalsoorten vormen de volgende keten:

Bron: Arbocatalogus

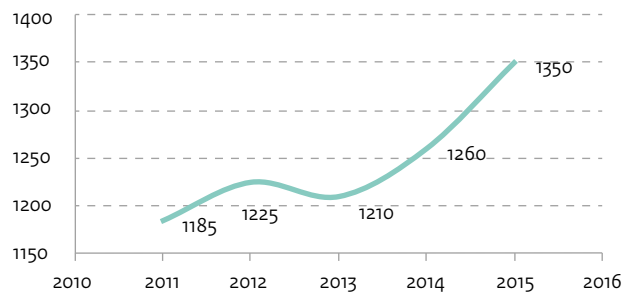
Bij inzamelen valt ook bouw- en sloopafval, afvalwater en metaalafval

In de afvalbranche is het aantal branche-, werkgevers- en werknemersorganisaties omvangrijk en vaak sterk versnipperd. De belangrijkste branchepartijen per deelsector / afvalsoort zijn;

- NVRD voor (overheidsgedomineerde) bedrijven, organisaties en gemeenten in de afvalinzameling en reiniging,
- VA (Vereniging Afvalbedrijven) voor voornamelijk de grote private bedrijven in de afvalinzameling, recycling en afvalverwerking,
- BRBS Recycling voor recyclingbedrijven van bedrijfs-, bouw- en sloopafval
- Branchevereniging Mobiele Recycling voor recyclingbedrijven van bouw- en sloopafval
- FNOI voor de oudpapierbranche
- VHT voor bedrijven in de textielherwinning

In de periode van 2011-2015 is het aantal bedrijven in de afvalsector toegenomen van 1.215 in 2011 (eerste kwartaal) naar 1.375 bedrijven in 2015 (eerste kwartaal) (zie figuur 1). Hoewel het aantal bedrijven is toegenomen heeft er een flinke krimp in de werkgelegenheid plaatsgevonden van 32,2 (* 1000 banen) in 2012 naar 27,5 (*1000 banen) in 2014. Teruglopende volumes, prijsdruk en overcapaciteit hebben hier hun tol geëist. Een herstructurering van de markt uitte zich in overnames en fusies. De stijging van het aantal bedrijven vanaf 2013 betreft de start up van nieuwe kleine bedrijven en zelfstandigen.

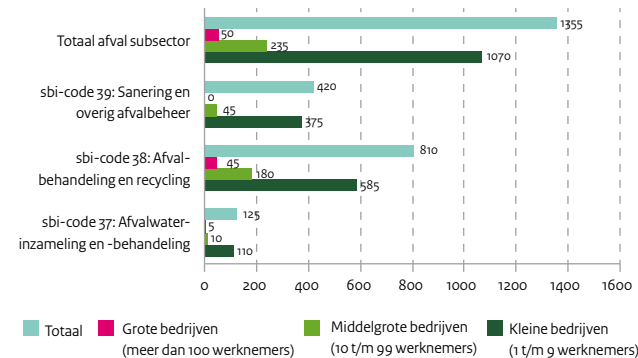
Figuur 1 Ontwikkeling in het aantal bedrijven in sector afval (SBI-codes 37, 38 en 39) in de periode 2011-2015 (in aantallen eerste kwartaal van het jaar)

Bron: CBS.

Uit figuur 2 blijkt dat de sector afval meer kleine bedrijven (n=1.070) omvat dan middelgrote (n=235) en grote bedrijven (n=50). Dit geldt ook voor de afzonderlijke deelsectoren. 79 procent van de bedrijven in deze sector heeft minder dan tien werknemers in dienst en 4 procent heeft meer dan 100 werknemers.

Figuur 2 Grootteklasse bedrijven in de sector afval, naar SBI-code in het 1e kwartaal 2015 (in aantallen)*

* Het CBS publiceert iets grotere of kleinere cijfers in het totaal aantal bedrijven per SBI-codes (n SBI 37=130), (n SBI 38= 805) en (n SBI 39 =415) (totaal 3 SBI-code = 1350) omdat CBS het aantal bedrijven met minder dan 5 bedrijven in de cellen anoniem maakt zodat bedrijven niet herkenbaar worden zoals in de wet staat.

Bron: CBS.

De deelsector afvalbehandeling en recycling (SBI 38) vertegenwoordigt met 22.000 werknemers de grootste groep binnen de afvalsector. Meer dan de helft van het totaal aantal werknemers, te weten 13.900 werknemers, werkt in deze deelsector in de grote bedrijven (bedrijfs-grootte meer dan 100 werknemers).

Naleving arbozorgverplichtingen

Twééjaarlijks onderzoekt de Inspectie SZW met de monitor "Arbo in bedrijf" in welke mate bedrijven de wettelijke verplichtingen van de Arbo-wet naleven. In tabel 1 zijn de gemiddelde resultaten van de meting over de jaren 2009-2014 te zien.

Tabel 1 Naleving van arbobeleid in de sectorafval, periode 2009-2014 (in procent)

	Sector Afval totaal	Totaal Nederland
Algemeen Arbobeleid	Procent	Procent
RI&E op peilmoment	0	45
RI&E getoetst	71	34
Plan van aanpak	73	38
Contract arbodienst/andere arbodienst-verl.	89	74
Ziekteverzuimbeleid	88	72
BHV	87	65
Preventie-medewerker	71	44
Overleg met OR of werknemers	78	57
Voorlichting	88	68
Gebruik oplossingen arbocatalogus	29	6
Voldoen aan 4 kernbepalingen*	61	26
Schriftelijke arbeidsongevallen-registratie**	91	71
	n	N
Steekproefomvang	193	13.126
Steekproefomvang ongevallen-registratie	52	1.390

* RI&E, contract met arbodienstverlener, BHV en preventiedmedewerker.

** alleen meegenomen die bedrijven waar afgelopen 3 jaar registratieplichtige ongevallen plaatsvonden.

Bron: Combibestand Arbo in bedrijf 2009-2014.

Het algemene beeld is dat bedrijven in de sector afval beter scoren op de naleving van de verschillende wettelijke

verplichtingen dan het landelijke gemiddelde. Bijvoorbeeld 80 procent van de bedrijven heeft een Risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E) op peilmoment, terwijl dit percentage 45 procent is in Nederland; 73 procent van de bedrijven heeft een plan van aanpak tegen 38 procent in Nederland.

Arbeidsongevallen

Werkgevers zijn verplicht om ernstige ongevallen te melden bij de Inspectie SZW. Het betreft alleen de ernstige arbeidsongevallen waarbij het slachtoffer aan de gevolgen overlijdt, blijvend letsel oploopt, of in een ziekenhuis moet worden opgenomen.

In de afvalsector hebben in de periode 2011 tot met 07-09-2015 in totaal 211 ernstige arbeidsongevallen plaatsgevonden. In 15 gevallen was sprake van een dodelijke afloop en 45 slachtoffers liepen blijvend letsel op.

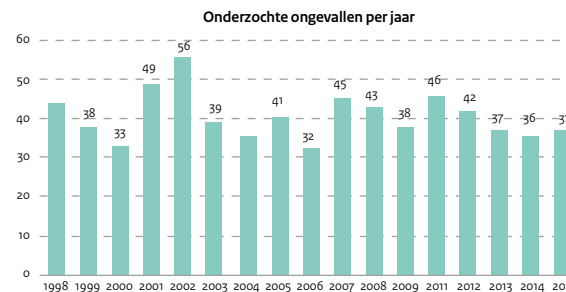
Tabel 2 Door de Inspectie onderzochte ernstige arbeidsongevallen in de sector afval (SBI- 37, 38, en 39) waarbij een boeterapport is opgemaakt in de periode 2011 tot 2016 (in aantallen)

Jaar	Aantal ongevallen	Blijvend letsel	Dodelijke ongevallen
2011	46	11	3
2012	42	6	4
2013	37	7	5
2014	36	12	0
2015	50	9	3
Totaal	211	45	15

Bron: Ongevallenregistratie I-SZW. (In een aparte bijlage is een overzicht opgenomen van de ongevallen in de subsectoren vallende onder SBI 38)

Sinds 1998 varieert het aantal ernstige ongevallen op jaarbasis tussen de 32 en de 56. In absolute aantallen is er nog geen sprake van een langdurig dalende trend. In relatieve zin is de kans dat een werknemer in de afvalsector een ongeval overkomt hoog t.o.v. dat voor de gehele werkende bevolking in Nederland.

Tabel 3 Onderzochte ongevallen per jaar

Bron: ongevallenregistratie Inspectie SZW
Opmerking: het jaar 2015 loopt in tabel tot 07-09-2015

Uit de gegevens over door de Inspectie afgesloten ongevalsonderzoeken (2011-2014) blijkt dat in de afvalsector relatief de meeste ongevallen plaatsvinden, namelijk 168 ongevallen per 100.000 banen. In de bouw en in de industrie vinden respectievelijk 142 en 81 ongevallen per 100.000 banen plaats.

In de deelsector afval behandelen en recyclen (SBI 38) vonden de meeste ongevallen plaats; namelijk 77 procent van het totaal aantal ongevallen. In deze deelsector

bevinden zich dan ook de meeste bedrijven en werken de meeste mensen van de afvalsector. Het aantal slachtoffers was verreweg het grootst in de kleinste bedrijven (≤ 9 werknemers, 43 procent van de slachtoffers). Of het aantal slachtoffers t.o.v. het aantal werkzame werknemers bij kleine bedrijven ook hoger ligt kan niet met zekerheid worden vastgesteld maar lijkt aannemelijk (een hard betrouwbaar cijfer van het totaal aantal werknemers in SBI 38 in bedrijven met 1 tot 10 werkenden is niet beschikbaar). De slachtoffers in de kleinste bedrijven hebben hoofdzakelijk de Nederlandse nationaliteit en zitten vooral in de leeftijdsgroep 30-49. Onder de slachtoffers zitten veel chauffeurs en asbestsaneerders. Het percentage uitzendkrachten dat slachtoffer was bedroeg 20 procent. Dit beeld was identiek aan de ongevalanalyse over de periode 1998 –2009.

De belangrijkste overtredingen die de Inspectie bij de onderzochte arbeidsongevallen constateerde waren onveilige arbeidsmiddelen en een onveilige inrichting van de arbeidsplaats (val- en aanrijdgevaar). Dit beeld wordt bevestigd in het ongevalscenario van de afvalbranche. Met behulp van het softwareprogramma Storybuilder kunnen ernstige arbeidsongevallen op hun oorzaken worden geanalyseerd. Daaruit blijkt dat de meeste ongevallen ontstaan door het contact met bewegende delen van een machine en door valgevaar (op hoogte van een platform, ladder/trapje of van stilstaand voertuig) en door contact met vallend object (niet van kranen/hijswerktuigen). Bij deze drie categorieën vielen ook relatief veel dodelijke slachtoffers. Dat geldt ook voor 'aanrijding van een voetganger door een voertuig' en 'in/op bewegend

voertuig met verlies van controle'. Blijvend letsel is vooral het gevolg van contact met bewegende delen van een machine, en beknelling tussen een machine en een ander object.

Volgens de toedrachtanalyse zijn bij veel ongevallen zware voertuigen betrokken. Ook komen veel ongevallen voor bij machines voor het voorbereiden van materialen (breken, vermalen, filteren, scheiden, mengen) en vaste transportbanden, materialen en systemen voor continu transport. Dit gebeurt tijdens het vrijmaken, losmaken of deblokken van een machine, of bij het bedienen. Bedienen kan zijn het testen, afstellen, tunen of controleren, maar ook het bijstellen/goed leggen of weghalen van een product. Belangrijke achterliggende oorzaken hebben betrekking op het falen van zogenaamde managementfactoren: de noodzakelijke middelen en motieven die door het management beheerssysteem hadden moeten worden afgeleverd. Opvolgende managementfactoren waren respectievelijk arbeidsmiddelen van ongeschikte kwaliteit (18 procent), onvoldoende competentie/kennis en vaardigheden (12 procent), en onbekendheid met plannen en procedures zoals werkinstructies en RI&E's (12 procent). Het materieel waarmee wordt gewerkt is niet altijd van geschikte kwaliteit zoals ontbreken van veiligheidsvoorzieningen als fysieke afschermingen en noodstop, en beveiliging tegen ongewenst opstarten van de machine. Machines zijn onderhevig aan slijtage of zijn verouderd. Bij de rol van veiligheidsmaatregelen valt het 'gebruik door individuen' op, dat wil zeggen de motivatie en alertheid (22 procent). Ook uit de analyse van ongevallen in de afvalsector van 1998 – 2009 stond dit op 1^e plaats.

Klachten

Inspectie SZW krijgt jaarlijks tientallen klachten die over de sector afval gaan. In totaal zijn 374 klachten gemeld in de periode 2011-2015. Hiervan zijn 264 klachten onderzocht. Klachten over asbestsanering en locaties zijn niet helemaal te scheiden van afvalverwerking. Nemen we alle klachten over asbestsaneringslocaties mee dan heeft 80 % daar betrekking op. Alhoewel asbestsaneringsbedrijven geen onderdeel uitmaakte van de geselecteerde bedrijven kan asbestafval wel in de afvalstroom terecht komen en was het onderdeel van klachtenonderzoek bij bedrijven in de sectoren die wel tot de doelgroep van dit programma hoorden.

Niet elke klacht is onderzoekswaardig; er moet in ieder geval sprake zijn van een vermoedelijk zware overtreding (zoals specifiek benoemd in de beleidsregel behorende bij de arbeidsomstandighedenwet) en van ernstig gevaar.

Tabel 4 Aantal gemelde en onderzochte klachten in de sector afval, periode 2011 t/m 07-09-2015

Jaar	Gemeld	Onderzocht
2011	90	70
2012	112	79
2013	74	46
2014	64	43
2015*	34	26
Totaal	374	264

Bron: klachtenregistratie Inspectie SZW

De klachten over niet-asbestgerelateerde zaken variëren naar inhoud en soort activiteit. Voorbeelden zijn:

- sorteerkzaamheden waarbij de klager onder meer in naalden greep en verklaarde over verkeerde persoonlijke beschermingsmiddelen te beschikken;
- een huisvuilbelader die huisvuil over zich heen krijgt in verband met de locatie van de liftbediening;
- overtreding van de 'P-90 norm' voor oudere werknemers (de norm voor fysieke belasting van medewerkers bij de inzameling van afval);
- het gebruik van oude en niet gekeurde machines.

Ziekteverzuim

De gegevens van de NEA laten zien dat het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in de afvalsector (5,6 procent) in de periode 2011-2013 hoger is dan het gemiddelde verzuim in Nederland (4,1 procent) in dezelfde periode.

Tabel 5 Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage en het arbeidsgerelateerde aandeel in de sector afval, periode 2011-2013.

Verzuim	Afvalsector	Totaal Nederland
Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage	5,6	4,1
Het aandeel arbeidsgerelateerde ziekteverzuim	27 procent	22 procent

Bron: NEA 2011-2013

In tabel 5 is ook te zien dat het aandeel arbeidsgelateerde verzuim in de sector met 27 procent iets hoger scoort dan het landelijke gemiddelde (22 procent) over de periode 2011-2013.

Uit de antwoorden van respondenten op de vragen of zij het afgelopen jaar verzuimd hebben en wat de aard (hoofdzakelijk of deels) was van de klachten, blijkt uit tabel 6 dat de belangrijkste oorzaken van het ziekteverzuim vooral fysiek van aard zijn. Daarbij valt op dat rugklachten en klachten over luchtwegen en het bovenlichaam (nek, schouders, armen, polsen en handen) in de sector hoger scoren dan het landelijke gemiddelde. 'Griep of verkoudheid' is de belangrijkste oorzaak van het ziekteverzuim (Nederland 33,7 procent). Klachten over het onderlichaam (heup, benen, knieën en voeten) scoren in iets mindere mate maar ook bovengemiddeld.

Tabel 6 Top 10 belangrijkste oorzaken ziekteverzuim, periode 2011-2013 (in procent)

Oorzaak van verzuim	Afvalsector	Totaal Nederland
Griep of verkoudheid	31,4	33,7
Rugklachten	9,4	7,2
Klachten buik, maag of darmen	5,8	7,2
Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	7,4	4,9
Klachten heup, benen, knieën, voeten	5,4	4,7
Hoofdpijn	2,9	4,2

Psychische klachten, overspannenheid, burnout	3,2	3,9
Klachten luchtwegen	4,7	2,4
Vermoeidheid of concentratieproblemen	0,8	1,7
Klachten hart- en vaatstelsel	1,8	1,1

Bron: NEA 2011-2013

Beroepsziekten

Volgens de Arbo-wet is de bedrijfsarts of arbodienst verplicht om al dan niet vermoede beroepsziekten te melden aan het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten, die de gemelde beroepsziekten via het nationale melding- en registratiesysteem registreert en signaleert. Informatie over beroepsziekten met betrekking tot de sector afval is niet te achterhalen.

In de afvalsector dienen zich meerdere gezondheidsrisico's aan door blootstelling aan biologische agentia, chemische agentia, asbest, dieselmotoremissie, fysieke belasting en lawaai, waarvan de gezondheidsklachten bij werknemers zich meestal pas na (middel) lange termijn openbaren. De volgende gevolgen worden vermeld in wetenschappelijke studies :

- Luchtweginfecties
- Klachten spieren en gewrichten
- Infectieziekten (Hepatitis)
- Maag-darm kanker
- Gehoorschade

3. Sectoraanpak Afval 2010-2015

De meerjarenaanpak van de Inspectie SZW beoogt de arbeidsomstandigheden in de afvalbranche structureel te verbeteren. Op basis van resultaten uit voorgaande jaren (hoog handhavingspercentage) is besloten de inspecties toe te spitsen op de bedrijven in de meest risicovolle deelsector binnen de afvalbranche, te weten de bedrijven die zich bezighouden met afvalinzameling, -behandeling en voorbereiding tot recycling (SBI 38) . Daarbij zijn met name de kleine bedrijven (1-9 werknemers) geselecteerd vanwege het hoge aantal ongevallen en de lagere professionaliseringsgraad (zoals ontbreken staffunctionarissen voor kwaliteit en arbo). Specifieke aandacht ging ook uit naar die bedrijven in SBI 38 die bouw- en sloopafval sorteren en bewerken. Uit voorgaande jaren was gebleken dat de naleving van de Arbowet niet optimaal werd nageleefd op het gebied van gevaarlijke stoffen en veiligheid. Met een toenemende inspectiedruk op bedrijven die herhaaldelijk in overtreding waren of de regelgeving bewust en/of structureel niet naleefden, wil de Inspectie bereiken dat de bedrijven hun zaken op orde hebben. De meerjarige doelen van de sectoraanpak afval 2011 – 2015 zijn:

- Vermindering van 20 procent van het aantal (meldingsplichtige) arbeidsongevallen
- Vermindering van de blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen en biologische agentia: 80 procent van de geïnspecteerde bedrijven neemt maatregelen om werknemers te beschermen

- 100 procent van de geïnspecteerde bedrijven heeft een actieve up to date RI&E en/of heeft aantoonbaar arbo in de dagelijkse bedrijfsvoering geïntegreerd.

Veilig en gezond werken is voor werknemers in de afvalbranche een belangrijk onderwerp vanwege de vaak meervoudige belastende risico's waaraan de werknemers worden blootgesteld. Vrijwel alle denkbare arbo-risico's komen in de afvalsector voor.

De belangrijkste arbeidsrisico's voor werknemers in de afvalbranche zijn :

1. Valgevaar en aanrijdgevaar (veilige inrichting van de arbeidsplaats)
2. Blootstelling aan biologische agentia en gevaarlijke stoffen (kankerverwekkende stoffen als kwartshoudend fijnstof, asbest en dieselmotorenmissie)
3. Machineveiligheid
4. Blootstelling aan fysieke belasting
5. Psychosociale arbeidsbelasting, met name agressie en geweld

De afgelopen jaren heeft de Inspectie zich specifiek gericht op deze arborisico's, waarvan de mate van voorkomen per deelsector kan verschillen.

Bij **afvalinzamelingsbedrijven** komen relatief veel diverse gevaarlijke stoffen binnen (KCA-afvalbrengdepots, asbesthoudend materiaal).

- Werknemers kunnen bij onzorgvuldige inontvangstneming en handling aan gevaarlijke stoffen worden blootgesteld. Daarnaast kunnen acute risico's optreden bij een onzorgvuldige opslag van gevaarlijke stoffen.

Er is veelal sprake van contact met derden, zoals bezoekers op de milieustraten en bij het verzamelen van afval in de woonwijken.

- Werknemers hebben een verhoogde kans op ongewenste omgangsvormen met mogelijk agressie en geweld.
- De diverse containers gescheiden naar afvalsoort zijn veelal vanaf een oprijbordes te bereiken en zijn op die wijze verdiept geplaatst.
- Valgevaar bestaat vanaf bordes en/of in en tussen de container als er geen adequate randbeveiliging is geplaatst.

In de **afvalbehandeling** (bewerken en recyclen) wordt intensief gebruik gemaakt van mobiele arbeidsmiddelen zoals vrachtauto's, heftrucks, kranen, shovels, en graafmachines.

- De risico's van aanrijdgevaar van voetgangers zijn gerelateerd aan de aanwezigheid van een goed verkeersplan en afscherming van de werkplek.
- Terreinmedewerkers en chauffeurs lopen risico op blootstelling aan dieselmotorenemissies afkomstig van deze mobiele arbeidsmiddelen (voor zover niet voorzien van roetfilter, e.d.).
- Daarnaast wordt gebruik gemaakt van diverse machines zoals shredders, puinbrekers, sorteerinrichtingen en samenstellingen van gekoppelde machines waarbij sprake is van productielijn of installatie. Veilig omgaan met arbeidsmiddelen en een veilige en ordelijke inrichting van de arbeidsplaats zijn belangrijke zaken voor deze deelsector.

- Naast adequaat onderhoud en periodieke keuringen van machines moeten ook de bewegende delen van machines goed worden afgeschermd om risico's op ongevallen te beperken.
- Om veilig te kunnen werken is het van belang dat er voldoende loop- en werkruimte is rondom de machines en moeten de vloeren vrij zijn van allerlei obstakels en restmaterialen.
- Veel fijnstof komt vrij bij bewerken en verwerken van papier-, glas-, en puin- en sloopafval (kwartsstof) met risico op inademing dat op lange termijn onherstelbare schade aan het lichaam toebrengt.

Sorteerwerkzaamheden vinden ook handmatig plaats.

- Fysieke belasting speelt vooral als het handmatig sorteren staand en plaatsgebonden aan een (te dikke) transportband in een ongunstige werkhouding (verreiken) wordt uitgevoerd.

Bij de **voorbereiding tot recycling** (sloop en demontage) zijn de risico's van valgevaar van hoogte, aanrijdgevaar en contact met vallend object het meest voorkomend.

4. Bevindingen Inspectie SZW

4.1 Uitgevoerde inspecties

De aanpak van de Inspectie SZW beoogt de arbeidsomstandigheden in de afvalbranche structureel te verbeteren door middel van inspecties. Op basis van resultaten uit voorgaande jaren (hoog handhavingspercentage) is besloten de inspecties toe te spitsen op de deel(sub)sectoren inzameling, bewerken & recyclen, en verwerking. Met een toenemende inspectiedruk op bedrijven die de afgelopen jaren herhaaldelijk in overtreding waren of de regelgeving bewust en/of structureel niet naleefden, wil de Inspectie bereiken dat de bedrijven hun zaken op orde hebben. De Inspectie SZW heeft tussen 2011 en 2015 inspecties uitgevoerd in de afvalbranche met betrekking tot arbeidsomstandigheden. Daarbij was de aandacht van de Inspectie vooral gericht op juiste gebruik en onderhoud van arbeidsmiddelen, de veilige inrichting van de arbeidsplaats, het veilig omgaan met gevaarlijke stoffen aan kwartsstof en nemen van beheersmaatregelen tegen fysieke belasting. De volgende inspectieprojecten zijn uitgevoerd:

Inspectie project	Doelgroep bedrijven
A0945 Afval 2010/2011	Bedrijven die op een vaste locatie bouw- en sloop afval sorteren en bewerken (onderwerpen: stationaire / mobiele brekers en sorteerinstallaties).
A1048 Afval 2012	Bedrijven die bouw- en sloopafval sorteren met mobiele puinbrekers (onderwerp: mobiele puinbrekers).

Inspectie project	Doelgroep bedrijven
A1179 Afval 2014	Sector breed in gehele afvalbranche (onderwerpen: stationaire en mobiele brekers (herinspecties n.a.v. overtredingen 2010-2012) / sorteerinstallaties / afvalinzameling-bedrijven / recyclingbedrijven), focus op kleine bedrijven (80%).
A1266 Afval herinspecties 2015	Herinspecties bij bedrijven uit project A1179 Afval 2014 waar één of meer overtredingen zijn geconstateerd (onderwerpen: stationaire en mobiele brekers / sorteerinstallaties / afvalinzamelingbedrijven / recyclingbedrijven).

De algemene inspectieresultaten worden in onderstaande tabel weergegeven:

Inspectie project	Aantal inspectie zaken	Inspectie		HH% inspectie zaken
		zaken niet in orde	zaken in orde	
A0945 Afval 2010/2011	80	53	27	66%
A1048 Afval 2012	27	20	7	74%
A1179 Afval 2014	433	255	178	59%
A1266 Afval Herinspecties 2015	193	42	151	22%
Totaal	540	328	212	

Na afloop van de inspecties per inspectieperiode is een factsheet gepubliceerd. De bevindingen worden per inspectieproject weergegeven.

Inspecties in 2010/2011

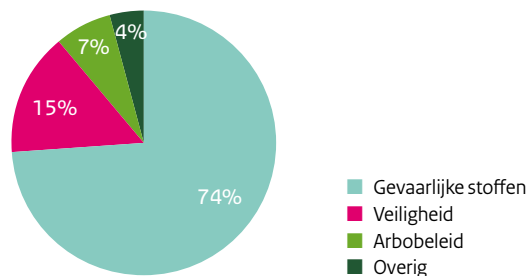
Inspecties bij bedrijven die bouw- en sloopafval sorteren en bewerken

In de periode september 2010 tot februari 2011 zijn 80 bedrijven geïnspecteerd die op een vaste locatie bouw- en sloopafval sorteren en/of bewerken met een sorteerinstallatie en/of een puinbreekinstallatie. Tijdens de inspecties stonden de onderwerpen gevaarlijke stoffen, waaronder dieselmotorenemissie en kwarts, en veiligheid centraal. Bij veiligheid betrof het afscherming van (bewegende delen) van machines, werken op hoogte, vallende objecten en voertuigveiligheid.

Bij 53 bedrijven (66 procent) werden één of meerdere overtredingen geconstateerd met in totaal 199 overtredingen. In het merendeel van de gevallen kreeg het bedrijf een waarschuwing of werd een eis gesteld om de tekortkomingen binnen een bepaalde termijn te verhelpen. In 3 gevallen, waarin sprake was van ernstig gevaar voor de veiligheid van personen, legde de inspecteur het werk stil. Bij 1 van deze gevallen betrof het ontbreken van schermen/beveiligingsinrichtingen ter voorkoming van gevaar van bewegende delen. De andere 2 hadden betrekking op valgevaar. Een verdeling van deze overtredingen naar onderwerp is opgenomen in grafiek 1.

Grafiek 1 Verdeling van de overtredingen (N=199)

*Inspecties in 2012
Resultaten van inspecties bij mobiele puinbrekers*

In 2012 zijn 27 mobiele breekinstallaties geïnspecteerd op bouw/slooplocaties.

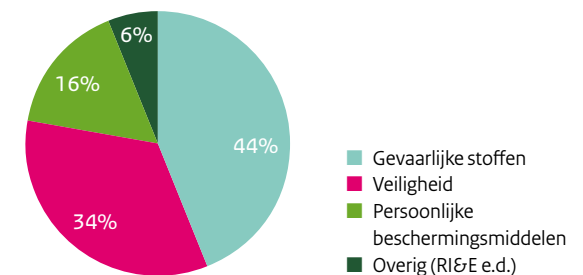
Tijdens de inspecties stonden net als in het vorig project de onderwerpen gevaarlijke stoffen en veiligheid centraal. Ook werd geïnspecteerd op het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen als gehoor- en adembescherming.

Bij 20 van de 27 geïnspecteerde breekinstallaties (74 procent) werden één of meerdere overtredingen aangetroffen, in totaal 64. In het merendeel van de gevallen kreeg het bedrijf een waarschuwing of werd een eis gesteld om de tekortkomingen binnen een bepaalde termijn te verhelpen. In 13 gevallen is een boeterapport opgemaakt, waarbij 12 keer ook de werkzaamheden zijn stilgelegd omdat er ernstig gevaar voor personen aanwezig was. Het betrof hier ofwel het gevaar om van of in de breker te vallen, ofwel het gevaar in aanraking te komen met bewegende delen van de machines. Daarnaast zijn werkzaamheden 4 keer stilgelegd

zonder boete. Ook hierbij was sprake van voornoemde gevaren. Omdat men op het moment van constateren van de overtreding niet met de machine aan het werk was, is echter geen boeterapport aangezegd. Een verdeling van de geconstateerde overtredingen naar onderwerp is opgenomen in grafiek 2.

Grafiek 2 Overtredingen naar onderwerp (N=64)

Inspecties in 2014 Afvalinzamelen, -bewerken en voorbereiding tot recycling

In 2014 zijn 433 bedrijven bezocht in de inzameling, bewerken en recyclen (glas, bouw- en sloopafval, plastic, papier/karton, textiel), en verwerken van afval. Het totaal aan bezochte bedrijven bestond uit bedrijven die in overtreding waren bij vorige inspecties en 81 procent bestond uit kleine bedrijven (minder dan 10 werknemers) die een eerste inspectiebezoek kregen. Tijdens de inspecties stonden de onderwerpen veiligheid (machines en inrichting arbeidsplaats), gevaarlijke stoffen en biologische agentia, en fysieke belasting centraal.

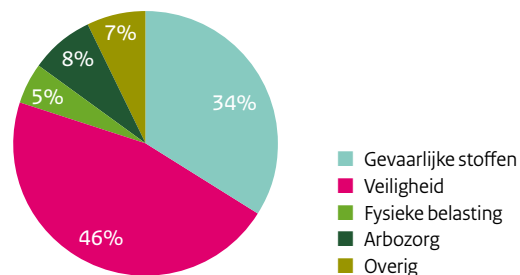
Bij 256 bedrijven (59 procent) zijn één of meer overtredingen geconstateerd, in totaal 758 overtredingen. In het merendeel deel van de gevallen kreeg het bedrijf een waarschuwing of werd een eis gesteld om de tekortkomingen binnen een bepaalde termijn te verhelpen. In 9 gevallen is een boeterapport opgemaakt, omdat de bij een eerdere inspectie geconstateerde overtredingen niet waren opgeheven. Het betrof hier het niet nemen van beheersmaatregelen tegen stofblootstelling, het niet afschermen van gevaaropleverende delen van arbeidsmiddelen en het ontbreken van CE-markering.

Daarnaast zijn werkzaamheden 37 keer stilgelegd (zonder boete) omdat er ernstig gevaar voor personen aanwezig was. Dit betrof voor het merendeel het gevaar in aanraking te komen met bewegende delen van de machines, gevolgd door valgevaar en blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

Arbeidsmarktfraude door illegale arbeid en arbeidsuitbuiting is middels een vragenlijst door de inspecteurs op de werkvloer gemonitord. Tevens werd nagegaan in hoeverre de ondervraagde medewerker de Nederlandse taal beheerste. Gezien de positieve uitkomsten kon dit onderzoek voortijds gestopt worden. Een verdeling van deze overtredingen naar onderwerp is opgenomen in grafiek 3.

Grafiek 3 Aantal overtredingen per onderwerp (N=758)

(Her-) Inspecties in 2015 Afvalinzamelen, -bewerken en voorbereiding tot recycling

Dit inspectieproject omvatte een hernieuwd bezoek aan bedrijven in de afvalbranche die tijdens inspecties in 2014 hun zaken onvoldoende op orde hadden. Bij totaal 193 van de 256 bedrijven die in 2014 in overtreding waren, zijn deze herinspecties verricht. De overige bedrijven waren ofwel gestaakt, ofwel het betrof tijdelijke arbeidslocaties. Voorafgaand is schriftelijk aangekondigd bij zowel de branches als de bedrijven afzonderlijk dat er in de komende periode herinspecties zouden plaatsvinden. Bij deze inspecties werd nagegaan of de in 2014 geconstateerde overtredingen waren opgeheven en of er in het bedrijf sprake was van soortgelijke overtredingen. Bij het opnieuw constateren van voornoemde overtredingen werd de inspectie uitgebreid door na te gaan hoe de werkgever de zorg voor veilig en gezond werken had georganiseerd: was/waren de overtreding(en) geborgd in de RI&E, waren de werknemers goed voorgelicht over de risico's, waren zij onderricht over de maatregelen ter beperking of wegneming van de risico's en was er toezicht op de naleving van de instructies en voorlichting.

Bij totaal 42 bedrijven (22 procent) werden één of meer overtredingen geconstateerd, in totaal 78 overtredingen. Bij 10 bedrijven waren de bij een eerdere inspectie geconstateerde en soortgelijke overtredingen niet opgeheven: ingevolge het handhavingsbeleid is voor deze overtredingen een boeterapport opgemaakt. Een verdeling van deze overtredingen naar onderwerp is opgenomen in tabel 7.

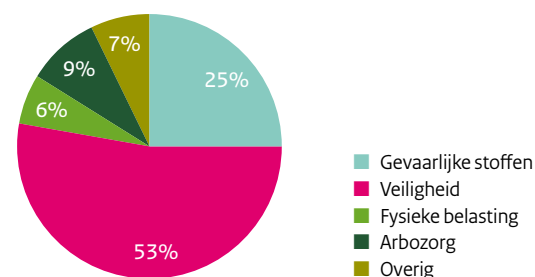
Tabel 7 Overzicht van zelfde en soortgelijke overtredingen

Onderwerpen	Aantal
Het niet nemen van beheersmaatregelen tegen gevaarlijke stoffen	9
Geen of onvolledige RI&E	4
Geen beoordeling fysieke belasting	4
Geen maatregelen tegen valgevaar	1
Geen (schriftelijke bewijsstukken) onderhoud en keuring arbeidsmiddelen	1
Totaal	19

Bij 2 bedrijven werd het werk stilgelegd met boete (op totaal 5 overtredingen) omdat er direct gevaar voor personen aanwezig was terwijl men arbeid verrichtte. Dit betrof valgevaar en het onjuist gebruiken van arbeidsmiddelen. Bij 1 bedrijf werd het werk stilgelegd (zonder boete omdat men op dat moment niet aan het werk was met de machine) in verband met gevaar in aanraking te komen met bewegende delen van de machine. Bedrijven kregen een waarschuwing of een eis gesteld om de tekortkomingen binnen een bepaalde termijn te verhelpen. Dit betrof met name het valgevaar op afvalbrengrstations/ milieustraten, afscherming van de opvoerbands naar balenpersen en shredders. Overtredingen op achterliggende oorzaken betroffen onvolledige RI&E en onvoldoende voorlichting, onderricht of toezicht. De belangrijkste overtredingen die in dit inspectieproject geconstateerd zijn hadden betrekking op veiligheid

(53 procent) en gevaarlijke stoffen (25 procent). Een verdeling van de geconstateerde overtredingen naar onderwerp is opgenomen in grafiek 4.

Grafiek 4 Aantal overtredingen per onderwerp (N=78)

4.2 Belangrijkste overtredingen

Veiligheid

Arbeidsmiddelen

- Het ontbreken van afschermingen van bewegende delen van machines zoals sorteerlijnen, puinbrekers en andere arbeidsmiddelen;
 - Het niet of niet periodiek uitvoeren van keuringen en het ontoereikend onderhouden van arbeidsmiddelen of het ontbreken van adequate maatregelen om de veiligheid en gezondheid van werknemers te waarborgen.
- Er werden veel overtredingen op het gebied van machineveiligheid geconstateerd. Veelal was sprake van ontbrekende (of niet teruggeplaatste) schermen of beveiligingsinrichtingen bij sorteerlijnen en puinbreekinstallaties. Ook was sprake van het niet, of niet periodiek uitvoeren

van keuringen. Machines en mobiele arbeidsmiddelen die onderhevig zijn aan slijtage moeten (periodiek) gekeurd worden. Ook het controleren van de beveiligingsinrichtingen hoort hierbij. Bij die bedrijven in de plastic- en papierinzameling en bewerking waar de vorige keer niet gehandhaafd was op het beveiligen van opgaande transportband naar de pers of shredderinstallatie zijn alsnog eisen gesteld.

Veilige en ordelijke inrichting van de arbeidsplaats

- Verbindingswegen waren niet zodanig gelegen en ingericht dat zij op eenvoudige wijze, veilig en overeenkomstig hun bestemming, door voetgangers, voertuigen of transportmiddelen konden worden gebruikt;
- Het ontbreken van doelmatige hekwerken, leuningen of andere dergelijke voorzieningen om valgevaar te voorkomen;
- Het onjuist plaatsen en/of gebruiken van ladders en trappen

De meeste overtredingen op het gebied van een veilige arbeidsplaats betrof het aanrijd- en valgevaar. Wegen voor in- en uitgaand verkeer waren niet gescheiden of duidelijk aangegeven. Looproutes of oversteekplaatsen voor voetgangers waarbij aanrijdgevaar bestond, ontbraken. Met name bij inzamelingsbedrijven, milieustraten, waar gewerkt wordt met verhoogd bordes waartegen de diverse afvalcontainers staan opgesteld, ontbrak randbeveiliging om het valgevaar in de container of op de opgevalen plaatsen te voorkomen. Tevens was er sprake van beknelling- en struikelgevaar omdat openingen tussen de wanden van de containers en het bordes niet waren dichtgelegd. Opvallend was het onjuist gebruik van ladders die ofwel

niet stabiel waren opgesteld door het aanwezige afval op de vloer, ofwel op de machines werden geplaatst om vervolgens op de machine verder te klauteren. Ook werden veel ondeugdelijke, en niet gekeurde ladders en trappen aangetroffen, waarbij menig inspecteur het vermoeden kreeg dat die uit het afval gehaald waren.

Gevaarlijke stoffen:

- Het ontbreken van een beoordeling in de RI&E naar blootstelling aan biologische agentia en gevaarlijke stoffen;
- Het bedrijf heeft niet of ontoereikende technische en/of organisatorische beheersmaatregelen genomen om werknemers te beschermen tegen blootstelling aan gevaarlijke stoffen en/of de maatregelen zijn niet of onvoldoende afgestemd op de aard van de activiteiten;
- Niet of onvoldoende maatregelen om blootstelling te voorkomen of te beperken door gebruik te maken van adequate arbeidsmiddelen;

De meeste overtredingen op het gebied van gevaarlijke stoffen bij de bedrijven in de afvalbewerking en recycling van met name papier, glas, puin- en sloopafval hadden te maken met onvoldoende maatregelen tegen blootstelling aan (fijn)stof. Inspecteurs troffen bedrijfshallen aan waar “alles wat je aanraakte vies en stoffig was”. Bij logistieke werkzaamheden in bedrijfshallen waar opslag en handling plaatsvond van diverse soorten afval, maar ook bij sorteerwerkzaamheden, kwam het met zekere regelmaat voor dat geen tot onvoldoende persoonlijke beschermingsmiddelen werden gedragen als mondkap, handschoenen, of signalerende kleding. In omsloten ruimten werden nog steeds dieselmotoraangedreven vorkheftrucks aangetroffen, of

waren geen maatregelen getroffen tegen blootstelling aan dieselmotorenemissie afkomstig van bezoekende vrachtwagens. In buitensituaties bij slopen en puinverwerking met gevaar voor blootstelling aan fijnstof (bevattende kankerverwekkende stoffen als kwarts-, mogelijk asbeststof en dieselmotorenemissie) waren onvoldoende technische en/of organisatorische beheersmaatregelen genomen. Cabines van kranen en andere mobiele arbeidsmiddelen waren niet altijd voorzien van een luchtverversingsinstallatie. Of bevond de sorteerder zich niet in een (mobiele) sorteercabine maar in de directe nabijheid van de breker en de mobiele arbeidsmiddelen om zijn werk te verrichten.

Bij inzamelingsbedrijven als afvalbrengstations en milieustraten waar burgers en bedrijven hun afval brengen, vindt incidenteel blootstelling aan asbest plaats als bij accepteren van onverpakt asbest, bij calamiteiten, en onjuiste opslag (onafgedekt in een open container). Opvallend is dat werknemers na het werk in vervuilde werkkledij naar huis gaan, aldaar de kleding wassen en zo mogelijke besmettingsbronnen verspreiden. Geschikte omkleed- en wasgelegenheden is veelal wel in de bedrijven aanwezig, behoudens bij mobiele arbeidsplaatsen als puinbreeklocaties. Uit inspecties blijkt het veelal de keuze van de werknemer zelf.

Fysieke belasting:

- Het ontbreken van een nadere beoordeling van fysieke belasting in de RI&E;
- Het onvoldoende nemen van doeltreffende beheersmaatregelen om de gevaren van fysieke belasting te voorkomen.

Het risico op fysieke overbelasting speelt met name bij de textiel- en glas-recycling, en bij verwerkers van bouw- en sloopafval. Een nadere beoordeling in het kader van de RI&E vindt slechts incidenteel plaats.

In de textielrecycling vindt rugbelasting plaats bij het tillen, verplaatsen en legen van zakken kleding in een veelal verkeerde (gedraaide)houding. (In hoogte instelbare) sorteertafels zijn nog niet overal aanwezig en men sorteert dan uit de grote hoop op de werkvloer.

In de recycling van glas en bouw en sloopafval wordt ook handmatig gesorteerd aan een transportband. Door de dikte van deze band (onvoldoende beenruimte) en de benodigde reikafstand is men genoodzaakt dit werk staand uit te voeren. De veelvuldige hand- armtaken verhogen het risico op overbelasting van arm, nek en schouders.

4.3 Communicatie en samenwerking

In de sectoraanpak afval heeft de Inspectie SZW naast inspecteren ook communicatie ingezet als instrument om de naleving te bevorderen.

Op uitnodiging van de Inspectie is in 2010 de strategie voor de Afvalsector voor de daaropvolgende jaren gepresenteerd. Middels een rondetafelbijeenkomst met sleutelpersonen uit de afvalbranche is vervolgens gediscussieerd over de kansen voor de voorlichting vanuit de sector aan werkgevers en de mogelijkheden om de voorlichting aan medewerkers binnen en buiten de bedrijven te versterken. Opmerkelijk hierbij was een duidelijk merkbaar omgeslagen houding vanuit de sector naar positief en coöperatief gedrag, hetgeen in het verleden anders lag. Bij de bedrijven in de afvalsector lag de focus bij het verhogen van de arbeidsveiligheid voornamelijk op het vergroten van de

technische veiligheid. Met de aanzet van voornoemde rondetafelbijeenkomst is vanaf 2011 (mede met hulp van subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid) vanuit de branche-organisatie Vereniging Afvalbedrijven (VA) een project gestart om de veiligheids-cultuur en -gedrag binnen de afvalbranche te versterken. Samen met adviesorganisatie Dexis Arbeid werd gestart met 24 grote afvalbedrijven die intern de eigen veiligheids-cultuur onder de loep namen en verbeterplannen opstelden. In al die verbeterplannen bleek gedragsverandering en communicatie het sleutelwoord: het elkaar van hoog tot laag en vice versa aanspreken op gedrag. En ook dat binnen het bedrijf een cultuur heerst dat het melden van onveilige situaties gewoon is. Oftewel veiligheid vraagt om een open cultuur. Tijdens een congres in mei 2012 werden de resultaten gepresenteerd en was dit tevens de aftrap voor een tweede groep bedrijven om met het project aan de slag te gaan. De eindconclusie van het project luidde dat het heeft geleid tot een groei van bewustzijn en een verbetering van het gedrag ten aanzien van veiligheid. Met de aantekening dat veiligheid continu aandacht vereist en veilig werken vanzelfsprekend is.

Als vervolg op de ingezette dialoog om veilig en gezond werken in de Afvalsector te waarborgen, is in 2011 wederom door de Inspectie een landelijke bijeenkomst voor de branche-, werkgevers- en werknemersorganisaties georganiseerd, het zogenaamde Arbo Café. Daarbij werd het middagedeelte verzorgd door de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche over de status van de arbocatalogus en het belang van goede voorlichting. De Arbocatalogus heeft vervolgens een vliegende start doorgemaakt. In 2010 was

deze enkel nog goedgekeurd voor de onderwerpen PSA en Fysieke Belasting; thans geldt deze als één van de meest uitgebreide. De arbocatalogus is per deelsector ingericht alwaar de specifieke risico's worden beschreven met de oplossingen en maatregelen die getroffen worden om een gezonde en veilige werkplek in het bedrijf te organiseren. Daarnaast is er ook een zoekmenu waarop apart op activiteit, risicogroep, risico en maatregel informatie gevonden kan worden.

Door het initiatief vanuit de Inspectie SZW om sociale partners bij elkaar te brengen en met hen, naast informeren over de strategie voor de komende jaren, in discussie te gaan heeft dit het effect teweeg gebracht dat (grote) bedrijven aan de slag zijn gegaan met de veiligheids-cultuur binnen het eigen bedrijf. Vanaf het management tot de werkvloer is met name bij de grote bedrijven een boost gegeven om het veiligheidsbewustzijn en gedrag te vergroten. Ook heeft het initiatief ertoe geleid dat de arbocatalogus van de afvalbranche een flinke ontwikkeling doormaakte en zo een goed hulpmiddel is voor de afvalbedrijven om arbeidsomstandigheden te verbeteren. Vanuit Inspectie SZW zijn ten behoeve van de sector diverse publicaties gedaan. Zo is bij de start van de sectoraanpak een arbobrochure gepubliceerd over de belangrijkste risico's in de afvalbewerking en afvalrecycling, over het voeren van een zo goed mogelijk arbeidsomstandigheden-beleid en wat de werkgevers kon verwachten bij een bezoek van de Inspectie SZW. Naast deze brochure zijn in de loop van het programma diverse flyers uitgegeven over Checklist fysieke belasting, RIE en machineveiligheid Afval en gevaarlijke stoffen. Tevens is een videofilm gepubliceerd over samen veilig werken in de afvalsector. Na afloop van

elk inspectieproject is een factsheet gepubliceerd met daarin een beschrijving van de resultaten en aanbevelingen.

Bij de voorbereiding van de diverse inspectieprojecten is overleg gevoerd met de brancheverenigingen Vereniging Afvalbedrijven, de BRBS Recycling (branchevereniging recyclen, breken en sorteren), Branchevereniging Mobiele Recycling (breken en sorteren) en de NVRD (Vereniging voor afval- en reinigingsmanagement). Belangrijke risico's werden herkend en deels erkend. Ook waren deze brancheverenigingen behulpzaam in de duiding van risicovolle subsectoren. BRBS Recycling verleende toegang tot hun site om zo via het GPS-systeem tijdelijke, mobiele -puinbreek-werklocaties te localiseren. Ook gedurende de uitvoering van de inspecties is door de Inspectie SZW actief contact gezocht met diverse brancheverenigingen om hen te informeren over de eerste bevindingen en hen aan te zetten tot verhoging van de zelfwerkzaamheid van de bedrijven. Het effect van dit handelen was, mede door het sectorbrede inspectieproject in 2014, dat de diverse branche-organisaties meer themagericht aan de slag zijn gegaan op het gebied van gevaarlijke stoffen, veiligheid en veiligheidsbewustzijn;

- FNOI (brancheorganisatie voor de oudpapierindustrie) heeft met hulp van een deskundig bureau en lidbedrijven een private grenswaarde voor papierstof opgesteld. In contact met fabrikanten van balenpersen en van beveiligingssystemen ondersteunen zij hun leden middels voorlichting bij het nemen van beheersmaatregelen voor het beveiligen van de transportbanden naar balenpersen en shredders. In het najaar 2015 heeft het door hen opgestelde branche RI&E instrument erkenning gekregen.

- Branchevereniging Mobiele Recycling heeft uitgesproken zich in te zetten de blootstelling aan kwartsstof te elimineren. Hiertoe onderzoeken zij samen met lidbedrijven en steunende leveranciers de mogelijkheid zelf een op “maat gesneden” mobiele sorteercabine te ontwikkelen en door hun leden te laten gebruiken. Het onderwerp blootstelling aan kwartsstof is een vast item op de agenda van haar bijpraatavonden en in haar nieuwsbrieven.
- De NVRD (Vereniging voor afval- en reinigingsmanagement) organiseert voor haar leden sinds 2014 jaarlijks een KAM /P&O themadag en er bestaan kennis- en netwerkbijeenkomsten met aandacht voor arbo-onderwerpen. Actuele onderwerpen zijn agressiebeheersing op milieustraten en de veilige inrichting, en ontwikkeling van een nieuwe leidraad Fysieke Belasting (i.p.v. de P-90 norm).
- De VHT (Vereniging Herwinning Textiel), heeft eind 2014 de certificeringsregeling ingevoerd, waarbij het voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. op arbeidsomstandigheden) een grondslag is.
- BRBS Recycling (branchevereniging breken en sorteren) is voor haar leden een actieve branche op het gebied van voorlichting en ondersteuning. Meerdere keren per jaar vinden regiobijeenkomsten plaats met veiligheidsthema's en over de arbocatalogus. De BRBS Recycling zoekt de dialoog op en heeft met de Inspectie diverse keren overleg gevoerd over het voorkomen van fijnstofblootstelling bij mobiele puinbreekinstallaties. BRBS Recycling heeft in het verleden samen met de Bouw het Arboconvenant ondertekend waarin zij aangeeft voor sorteerwerkplekken bij sorteerbedrijven deze te voorzien van sorteercabines met overdruk en klimaatbeheersing.

Dat is echter in de praktijk nog niet op orde. De Inspectie eist voor sorteerwerkzaamheden die plaatsvinden in de buitenlucht en in de directe nabijheid van de puinbreker ook het gebruik van een (mobiele) sorteercabine. Dit is conform de stand van de techniek waarbij een o-blootstelling voor de sorteerder kan worden gerealiseerd. Bij de herinspecties in 2015 is vastgesteld dat deze stand van de techniek niet altijd wordt toegepast: als vervolg op deze geconstateerde overtreding zijn vervolgens bij diverse werkgevers boetes opgemaakt.

- De VA (Vereniging van Afvalbedrijven) heeft zich onlangs, als vertegenwoordiger van de afvalsector, aangesloten bij Veiligheid Voorop. Met dit samenwerkingsverband van VNO-NCW en een vijftiental branches in de chemieketen is de insteek van VA ook bij de niet BRZO-afvalbedrijven een ketenbreed leerproces in gang te zetten om veiligheidsprestaties te verbeteren.
- De Stichting Arbocatalogus Afvalbranche (St. AA) erkent dat de arbocatalogus nog onvoldoende bekendheid heeft op de werkvloer en zij zet zich dan ook in om het daar te laten landen. De stichting blijft daar hoge aandacht aan geven, zoals bijvoorbeeld door het verspreiden van themaposters met praktische onderwerpen die in de top 10 van het aantal ongevallen staan. Jaarlijks organiseert zij een centrale voorlichtingsdag voor een specifieke doelgroep. Afgelopen jaar waren dat de eerstelijns leidinggevendenden op de werkvloer die met behulp van workshops aan de slag gingen hoe de arbocatalogus in de eigen onderneming te implementeren.

De jaren daarvoor werden voorlichtingsdagen voor OR-leden, KAM medewerkers en Directies gehouden.

De arbocatalogus heeft bij alle aangesloten bedrijven hoge

prioriteit, omdat professionals ermee werken. Vanaf 2016 organiseert de St. AA decentrale infobijeenkomsten om de toegankelijkheid te vergroten en om zo meer deelnemers te genereren.

Een ander voorbeeld van de inzet van communicatie als ondersteuningsmiddel is het geven van interviews door de projectleiders van Inspectie SZW over de inspectiebevindingen in de vakbladen van de diverse branches. Ten aanzien van voorlichting en informatievoorziening naar de bedrijven toe zijn met name de branche-organisaties NVRD, VA, BRBS Recycling actief. In hun vakbladen (resp. Gram, Afvalforum, Bewerken) is met regelmaat aandacht besteed aan de activiteiten, de bevindingen en aanbevelingen van de Inspectie SZW.

Samenwerking met medetoezichthouders

In het domein Afval zijn naast de Inspectie SZW verschillende rijkstoezichthouders actief die inspecties uitvoeren op de primaire processen bij de afvalverwerkers. Binnen de afvalsector speelt de milieuwetgeving een grote rol. De Inspectie Leefomgeving en Transport inspecteert op het gebied van milieuwetgeving. Uit inspecties van de Inspectie SZW blijkt dat de prioriteit bij bedrijven ligt bij het voldoen aan de milieu-eisen, daarna volgt arbeidsomstandigheden. Bij de voorbereiding van de diverse inspectieprojecten is met ILT afgestemd over de bij hen bekende risico's en niet-nalevers (selectie van

bedrijfsadressen en tijdelijke locaties). Ook heeft tijdens de uitvoering van de inspecties wederzijdse signalering van misstanden plaatsgevonden zoals met elkaar vooraf was afgesproken.

Gemeenten en provincies zijn verantwoordelijk voor de vergunningverlening en houden mede toezicht en handhaven op het gebied van milieu. Tijdens de uitvoering van de inspecties op bijvoorbeeld slooplocaties namen inspecteurs zo nodig contact op met gemeenten en provincies ter signalering van mogelijke overtredingen en voor achtergrondinformatie over het bedrijf.

5. Conclusies, oordelen en reflectie

5.1 Conclusies

De afvalsector heeft de afgelopen vijf jaar aandacht van de Inspectie SZW mogen genieten. Er is relatief veel capaciteit ingezet op verbetering van de arbeidsomstandigheden. De inspectie constateert dat sociale partners binnen de sector een positieve, coöperatieve houding hebben en actief zijn. Toch zijn er nog veel tekortkomingen en de nodige aandachtspunten op het gebied van arbeidsomstandigheden, zeker gezien het relatief hoge aantal ongevallen en aan het werk gerelateerde gezondheidsklachten dat in de afvalsector plaats vindt en het hoge verzuim en relatief hoge aantal klachten bij de Inspectie SZW over arbeidsomstandigheden.

Onvoldoende machineveiligheid en veiligheid op de arbeidsplaats

Het belangrijkste arbeidsrisico binnen de sector afval is veiligheid; machineveiligheid en veiligheid op de arbeidsplaats. Ongevallen met blijvend letsel en dodelijk ongevallen komen het meest voor in de afvalbewerking- en recycling en worden hoofdzakelijk veroorzaakt door contact met bewegende delen van een machine en beknelling tussen een machine en een ander object. Ook vinden dodelijke ongevallen plaats door aanrijding door een voertuig en verlies van controle in/op een bewegend voertuig; in deze deelsector wordt gewerkt met gevaarlijke machines zoals brekers, persen en shredders. Tevens is er aanwezigheid van veel zwaar rijdend materieel. De naleving van de wetgeving ten aanzien van deze twee

onderwerpen is verbeterd, maar is in bijna een kwart van de geïnspecteerde bedrijven nog steeds niet op orde. Dat kan en moet beter omdat het hier om risico's gaat met zware gevolgen als er iets misgaat en risico's die door meer aandacht, onderhoud, schoonhouden en betere inrichting van het werk zijn te voorkomen.

Bij overtredingen blijkt het vooral te gaan om:

- Het niet afgeschermd zijn van gevaarlijke bewegende delen van machines, met gevaar voor beknellingen en ernstige verwondingen,
- Het niet of niet periodiek uitvoeren van onderhoud en keuringen,
- Onveilige inrichting van de arbeidsplaats.

Relatief hoogste aantal ongevallen

Arbeidsmarktbreed gezien vinden in de afvalsector relatief (aantal ongevallen per 100.000 banen) de meeste ongevallen plaats.

Het absolute aantal ernstige ongevallen laat vanaf 2011 tot 2014 een lichte daling zien. Afgezet tegen de voorgaande jaren is er echter geen sprake van een langdurig dalende trend.

43 procent van de ernstige arbeidsongevallen vindt plaats bij kleine bedrijven (bedrijfsgrootte minder dan 10 werknemers). Of het aantal slachtoffers ten opzichte van het aantal werkzame werknemers bij kleine bedrijven ook hoger ligt kan niet met zekerheid worden vastgesteld maar lijkt aannemelijk. De Inspectie constateert dat de achterliggende oorzaken van ernstige arbeidsongevallen, net als in de jaren voorafgaand aan 2010, meestal – in 22 procent van de onderzochte gevallen – gelegen zijn in veiligheidsbewustzijn en gedrag. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het

onvoldoende houden van toezicht op de werkplek, onvoldoende aandacht voor onderhoud van machines en voertuigen en werknemers niet voorzien van de juiste materialen. Vervolgens vormen arbeidsmiddelen van ongeschikte kwaliteit een belangrijke oorzaak (18 procent), gevolgd door onvoldoende kennis en vaardigheden (12 procent) en onbekendheid met plannen en procedures (12 procent). De conclusie kan niet anders zijn dan dat op alle fronten de zeilen moeten worden bijgezet en te beginnen met voorlichting en onderricht aan werknemers en het vergroten van hun betrokkenheid bij eigen veiligheid en die van collega's en derden.

- **De doelstelling** het aantal ernstige arbeidsongevallen met 20 procent te verminderen is in 2014 gerealiseerd. De cijfers van 2015 geven echter aan dat deze vermindering geen stand heeft gehouden.

Risico gevaarlijke stoffen op de gezondheid

Blootstelling aan biologische agentia en gevaarlijke stoffen zoals de kankerverwekkende stoffen dieselmotorenemissie, kwartstof en asbest, vormen het grootste risico voor de gezondheid van de werknemers in de afvalsector. De ernstige gezondheidsklachten openbaren zich bij werknemers meestal pas na (middel) lange termijn en geven veelal blijvende schade.

Het (fijn)stofrisico wordt door de bedrijven nog steeds onderschat gezien de onvoldoende genomen technische en organisatorische beheersmaatregelen op voorkomen van blootstelling. Werknemers die bij inzameling- en sorteerbedrijven van textiel en huishoudelijk afval en in de papierrecycling werkzaam zijn, lopen verhoogd risico in contact te komen met biologische agentia.

Het niet dragen van de persoonlijke beschermingsmiddelen komt sectorbreed met regelmaat voor.

- De doelstelling vermindering van blootstelling werknemers aan gevaarlijke stoffen en biologische agentia -> 80 procent van de geïnspecteerde bedrijven neemt maatregelen om werknemers te beschermen is ten dele (ca. 70 procent) gerealiseerd.

Specifiek voor de bedrijven die bouw- en sloopafval sorteren en bewerken blijft blootstelling aan voornoemde kankerverwekkende stoffen het grootste risico.

Goede naleving van arbobeleid, onvoldoende borging

De monitor "Arbo in bedrijf" laat zien dat de sector de arbozorgverplichtingen veel beter naleven dan gemiddeld in Nederland. Dat geldt voor alle elementen van de Arbowet. Zo heeft 80 procent van de bedrijven een Risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E) op peilmoment, terwijl dit percentage 45 procent is in Nederland; 73 procent van de bedrijven heeft een plan van aanpak tegen 38 procent in Nederland. Uit de inspecties en ongevalsanalyse blijkt echter dat het arbozorgsysteem bij de bedrijven nog niet goed is geborgd, omdat onvoldoende vervolg wordt gegeven aan het uitvoeren van het, op basis van de RIE, opgestelde plan van aanpak.

- De doelstelling 100 procent van de geïnspecteerde bedrijven hebben een actieve up to date RI&E. is grotendeels gerealiseerd. Het aantoonbaar integreren van arbo in de dagelijkse bedrijfsvoering behoeft zeker nog de nodige aandacht.

Arbeidsmarktfraude geen issue

Arbeidsmarktfraude in de vorm van illegale arbeid en arbeidsuitbuiting lijkt geen issue in de afvalsector. Er is gemiddeld ook geen grote taalproblematiek tussen werkgevers en werknemers in de afvalsector.

Resultaten inspecties

Bij de initiële inspecties varieert het handhavingspercentage tussen 59 procent en 74 procent. De meeste bedrijven maken na inspectie de zaken snel op orde. Het percentage overtredingen bij herinspecties ligt veel lager, namelijk op 5 procent met betrekking tot de eerder geconstateerde overtreding en op 17% wat betreft overige overtredingen. Opvallend daarbij was dat de helft van de zogenaamde recidive overtredingen betrekking hadden op blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

Activiteiten brancheorganisaties.

De inspectiedruk en het overleg met brancheorganisaties hebben invloed gehad op de activiteiten van de brancheorganisaties. Meestal zijn lopende activiteiten geïntensiveerd of versneld beschikbaar gekomen. Daarnaast zijn er nieuwe instrumenten ontwikkeld, zoals de branchespecifieke RI&E voor de oudpapierindustrie. De arbocatalogus voor de afvalbranche is uitgebreid en geactualiseerd. Er wordt aan gewerkt om de arbocatalogus meer bekendheid te geven bij de bedrijven en op de werkvloer.

Samenwerking

De Inspectie SZW werkt bij de voorbereiding van een inspectieproject samen met het toezicht op milieu en de

Inspectie voor leefomgeving en transport. Wederzijds vindt signalering, overleg en zo nodig gezamenlijk optreden plaats.

5.2 Oordelen

De Inspectie verbindt haar oordeel aan haar bevindingen en conclusies. Eerst een algemeen oordeel, vervolgens per onderdeel.

Algemeen oordeel

De afgelopen jaren hebben de bedrijven en branches in de afvalsector op aandringen van de Inspectie SZW hard gewerkt aan een gezondere en veiligere werkomgeving voor hun werknemers. Gedurende de looptijd van het programma Afval zijn er duidelijke goede resultaten behaald. Zo zijn de wettelijke arbozorgelementen in vrijwel alle bedrijven aanwezig.

Oordeel: *de Inspectie vindt dit een positieve ontwikkeling.*

Aan de andere kant vindt de Inspectie het zorgelijk dat veel maatregelen niet lang in de organisatie bekliven blijkens het relatieve hoge ongevals cijfer. Het op orde houden van een veilige cultuur en een goed arbeidsomstandighedenbeleid vraagt om voortdurende en actieve aandacht en om een lerende organisatie. Die taak ligt bij het management van de afzonderlijke bedrijven, maar ook bij de brancheorganisaties, de arbodiensten en bedrijfsartsen, de vakbonden en ondernemingsraden met nadrukkelijke aandacht naar de kleinere bedrijven.

Oordeel: *de Inspectie vindt het zorgelijk dat veel veiligheidsmaatregelen niet bekliven.*

Veiligheid en arbeidsongevallen

De Nederlandse afvalmarkt heeft de voorbije jaren te maken gehad met verminderd volume, prijsdruk en concurrentie. Als gevolg van fusies, overnames en een toename van het aantal startende kleine bedrijven, is extra structurele inzet van bedrijven nodig om de veiligheid op de arbeidsplaats om ernstige ongevallen te voorkomen. De meeste ongevallen vonden plaats door onveilige arbeidsmiddelen en aanrijd- en valgevaar. Het materieel waarmee wordt gewerkt is niet altijd van geschikte kwaliteit: vaak ontbreken veiligheidsvoorzieningen zoals fysieke afschermingen, een noodstop en beveiliging tegen ongewenst opstarten van de machine. Machines en voorzieningen op de arbeidsplaats om val en aanrijdgevaar te voorkomen, worden onvoldoende onderhouden of zijn verouderd. Het houden van toezicht op het werk en besteden van aandacht aan en motivatie voor onderhoud is in de bedrijven nog onvoldoende geborgd. Werknemers worden nog niet altijd voorzien van de juiste materialen. Meer aandacht van de bedrijfsleiding voor deskundigheidsbevordering van de werknemers is noodzakelijk om de kennis, ervaring en vaardigheden van de werknemers op peil te houden. Regelmatig met het personeel communiceren over procedures, werkinstructies en de RI&E verhoogt de alertheid op mogelijke gevaren en vergroot zodoende het veiligheidsbewustzijn.

Oordeel: *Op de genoemde aspecten acht de Inspectie een structurele en intensieve aandacht noodzakelijk.*

Gezondheidsrisico's

De inspecties laten zien dat op het gebied van gevaarlijke stoffen nog steeds veel overtredingen blijven bestaan. Bij de inspecties zijn werkgevers aangesproken op het toepassen van beheersmogelijkheden zo dicht mogelijk bij de bron conform de arbeidshygiënische strategie. Met de inzet van verbeterde scheidingstechnieken en aanschaf van nieuwe machines kan het fijnstofprobleem deels worden gereduceerd. Bedrijven kunnen werknemers bewust maken van de langetermijnrisico's door blootstellingsmetingen uit te voeren en de resultaten hiervan bekend te maken. Daarnaast kunnen branches (private) grenswaarden voor gevaarlijke stoffen opstellen en aan voorlichting en informatievoorziening doen. Indien technische en organisatorische maatregelen niet toereikend zijn om blootstelling aan gevaarlijke stoffen te voorkomen dienen werknemers persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen. In de praktijk blijkt dat de verplichting tot gebruik van deze middelen niet goed nagevolgd wordt. Luchtweginfecties als gevolg van blootstelling staat op de eerste plaats van beroepsziekten. Fysieke belasting staat op de tweede plaats bij de beroepsziekten. Dit risico leidt in de afvalsector tot hogere verzuimen uitvalcijfers dan landelijk gemiddeld. Fysieke overbelasting heeft gebreken aan rug, nek, heupen knieën tot gevolg. Bedrijven richten nog onvoldoende ergonomisch geschikte sorteerwerkplekken in: zij laten veelal hun personeel werk verrichten, staand aan een transportband die daar niet voor is ingericht. Het is wenselijk dat de branche in samenwerking met het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten de aard en omvang van beroepsziekten

in deze sector monitort. De literatuur suggereert een hoge kans op beroepsziekten.

Oordeel: *De Inspectie acht blijvende zorg voor en concrete aandacht van leiding en werknemers met betrekking tot de hiervoor genoemde gezondheidsrisico's noodzakelijk.*

De risico's van blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen en aan het milieu moeten aandacht blijven krijgen. Inspectie SZW signaleerde ILT en vergunningverleners, gemeenten en provincie in verband met de risico's voor het milieu. Dat zal ook omgekeerd moeten blijven gelden: ILT en de milieu-inspecties van gemeenten en provincies zullen aandacht moeten blijven geven aan de omgang met en verwerking van gevaarlijke stoffen, o.a. bij vergunningverlening en toezicht op naleving van vergunningsvoorwaarden.

Oordeel: *In het kader van samenwerking binnen de Inspectieraad verwacht de Inspectie SZW van de Inspectie Leefomgeving en Transport dat zij bij haar inspectiewerk op het gebied van milieu, ook op de veiligheid en gezondheid van werknemers let en indien nodig signalen doorgeeft aan de Inspectie SZW.*

5.3 Reflectie

Veilige en gezonde werkomstandigheden is een zorg die ons allen aangaat. Zowel op maatschappelijk als bedrijfs-economisch gebied. Maar nog belangrijker is het dat iedere werknemer weer na het werk gezond en wel aanschuift aan de dis, en dit kan blijven doen als hij/zij van zijn pensioen gaat genieten.

De afvalsector heeft een belangrijke taak in de kringloop van ons bestaan door afgedankte materialen weer tot nieuwe grondstoffen te genereren. Het past de werkgevers en werknemers in de afvalsector om alert en actief in te spelen op nieuwe risicovolle situaties door een goede veiligheidscultuur op de werkvloer te blijven garanderen.

De Inspectie SZW vraagt alle betrokkenen in de afvalsector ervoor te zorgen dat de in gang gezette vooruitgang een goede follow up genereert. En dat zij zich, samen met de leidinggevenden en werknemers binnen hun bedrijf, blijven inzetten voor goede arbeidsomstandigheden.

Dit kan door:

- het arbozorgsysteem goed te borgen in de organisatie;
- de RI&E aan te passen zodra de omstandigheden zich wijzigen;
- werknemers te voorzien van de juiste materialen en beschermingsmiddelen;
- werknemers bewust te maken van de risico's die zij lopen;
- periodiek onderhoud en keuringen uit te voeren van de arbeidsmiddelen;
- verzuim, ongevallen en andere arbeidsrisico's in relatie met elkaar aan te pakken;
- toe te zien op naleving van de Arbowet en veiligheidsvoorschriften;
- het op peil houden van de kennis, ervaring en vaardigheden van de werknemers;
- regelmatig met de werknemers communiceren over de procedures, werkinstructies en de RI&E;

- beroepsziekten te voorkomen en werknemers met (vermoede) beroepsziekten goed te begeleiden;
- inzetten van verbetercoaches (zie site 5xbeter.nl) of branche-experts en gebruik te maken van de tools vanuit het programma zelfregulering (www.gezondenveiligwerkt.nl).

Kortom door het goede voorbeeld te geven!

6. Vervolgaanpak

De afgelopen jaren hebben de diverse branches en bedrijven in de afvalsector op aandringen van de Inspectie SZW zich ingespannen voor een veiligere en gezondere werkomgeving voor hun werknemers. Er zijn instrumenten ontwikkeld en bij de top van grote bedrijven is commitment en zijn vervolgens verbetertrajecten ingezet. De meeste overtredingen zijn opgeheven. Echter het aantal ongevallen in de sector, relatief gezien, blijft hoog. De arbeidsrisico's in de afvalbranche blijven heel veel aandacht nodig houden. Het is daarom nu aan de sector om alert te blijven en wel zodanig dat de aandacht aan veilig en gezond werken duurzaam op een hoger plan blijft.

De Inspectie moet keuzes maken waar zij haar actieve inzet op richt. De afgelopen vijf jaar hebben we een aantal effecten bereikt in deze bedrijfstak. De programmatische aandacht in volledige omvang bouwt de Inspectie nu af. Onderdelen van de bedrijfstak en slecht nalevende bedrijven krijgen de komende periode echter nog wel aandacht van de Inspectie. Hetzij doordat deze slecht nalevende bedrijven in onze niet nalevers aanpak terecht komen, hetzij doordat we specifieke onderdelen van de bedrijfstak meenemen als risicovolle groep in andere inspectieprogramma's. Zo staat binnen het programma "Bedrijven met gevaarlijke stoffen" de afvalsector op de shortlist voor risicoselectie van bedrijven. De specifieke inspectieaandacht voor CMR-stoffen (carcinogeen, mutageen-reprotoxische) zal in de afvalsector gericht zijn op dieselmotorenemissie en kwartsstof. Het programma "Markttoezicht" zal haar aandacht blijven richten op fabrikanten van balenpersmachines en de systemen voor het goed beveiligen van de transportband

naar de balenpers. Naast deze specifieke restaandacht voor geconstateerde aandachtsgebieden schaaft de Inspectie haar aandacht terug naar het normale niveau dat geldt voor de sectoren waarop geen programmatische aandacht gevestigd is: onderzoek naar ernstige ongevallen en klachten, signalen van vakbonden en ondernemingsraden, meldingen van collega toezichthouders op milieuwetgeving en transport- en verkeerswetgeving.

Reactie sociale partners

De diverse branches, FNV Publiek Belang en CNV onderschrijven de gestelde conclusies en oordelen van de Inspectie dat continu aandacht voor een veilige cultuur en een goed arbeidsomstandighedenbeleid nodig blijft. De Vereniging Afvalbedrijven en de Nederlandse Vereniging van afval en Reinigingsmanagement, NRVD, geven daarbij aan zich binnen de sector in te zullen blijven zetten op het actueel houden van de RI&E door hun leden en de implementatie van maatregelen genoemd in de Arbocatalogus Afvalbranche. De branche organisaties noemen met name de blijvende inzet met andere brancheorganisaties en vakbonden binnen de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche ook om van elkaar te leren door het uitwisselen van kennis over oorzaken van en maatregelen tegen ongevallen. Zij erkennen dat de arbocatalogus nog onvoldoende bekendheid heeft op de werkvloer en zetten zich in het daar te laten landen en blijvend hoge aandacht aan te geven. De Federatie Nederlandse Oudpapier Industrie (FNOI) dankt voor de goede samenwerking met de Inspectie en benadrukt dat in de toekomst door sociale partners centraal gemaakte afspraken ook gecontroleerd moeten worden bij de individuele bedrijven. BRBS recycling is van mening dat de

sector in samenwerking met de Inspectie SZW een aanzienlijke prestatie heeft geleverd. Als vervolgaanpak ziet de sector dat er voor alle stakeholders onder meer de uitdagende taak ligt een sterke focus te leggen op het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en naleefgedrag bij met name kleine bedrijven (<10 wkn.). De Branchevereniging Mobiele Recycling zal via haar ledenbijeenkomsten maar ook via nieuwsberichten en publicaties op haar website het nodige doen om de bedrijven te bewegen tot blijvend respecteren van beheersmaatregelen ten aanzien van blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Dit wil zij graag doen om de arbeidsomstandigheden van haar lidbedrijven enerzijds te optimaliseren en anderzijds om te vermijden dat de aandacht over het onderwerp binnen de bedrijven verslapt.

Bijlage 1

Standaard Bedrijfsindeling Kamer van Koophandel - SBI-codes

37	Afvalwaterinzameling en -behandeling
370	Afvalwaterinzameling en -behandeling
3700	Afvalwaterinzameling en -behandeling
38	Afvalinzameling en -behandeling; voorbereiding tot recycling
381	Inzameling van afval
3811	Inzameling van onschadelijk afval
3812	Inzameling van schadelijk afval
382	Behandeling van afval
3821	Behandeling van onschadelijk afval
3822	Behandeling van schadelijk afval
382201	Behandeling van kernafval
382202	Behandeling van schadelijk afval (geen kernafval)
383	Vorbereiding tot recycling
3831	Sloop van schepen, witgoed, computers e.d.
383101	Sloop van schepen
383102	Sloop van witgoed, computers e.d.
3832	Gesorteerd materiaal voorbereiden tot recycling
383201	Vorbereiding tot recycling van metaalafval (behalve sloop van schepen, auto's, witgoed, computers e.d.)
383202	Vorbereiding tot recycling van afval (geen metaalafval)

39	Sanering en overig afvalbeheer
390	Sanering en overig afvalbeheer
3900	Sanering en overig afvalbeheer

Bijlage 2

Tabel 8 Door de Inspectie onderzochte ernstige arbeidsongevallen in de subsector afval SBI 38 in de periode 2011-2016 (in aantallen)

	Boeterapport	Blijvend letsel	Dodelijk
Afvalinzameling SBI 38.1			
2011	11	4	0
2012	13	1	1
2013	12	2	0
2014	13	4	0
2015	11	2	0
Totaal	60	13	1
Bewerken en recyclen van afval SBI 38.2			
2011	15	1	1
2012	7	3	0
2013	7	0	2
2014	5	1	0
2015	11	2	0
Totaal	45	7	3
Vorbereiding tot recycling SBI 38.3			
2011	7	3	1
2012	9	1	1
2013	12	3	3
2014	6	5	0
2015	17	2	1
Totaal	51	14	6

Bron: Ongevallenregistratie Inspectie SZW op basis van afgesloten zaken.

Deze sectorrapportage is een uitgave van:

Inspectie SZW

De Inspectie SZW maakt deel uit van het
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Programmaleider

Hanneke Weeber

Projectsecretaris

Hicham Azoubai

Xerox/OBT | 93838

© Rijksoverheid | juni 2016